

lo prosequatur. Hac de causa nō fuit excitatum templum gloriæ in valle amena, sed in monte valde edito, quò non sine labore fieret ascensus. Nemo enim ex quiete gloriam comparat. Priùs Christus ad mortem, quàm ad gloriam ascendit, & montium omnium editissimus crux fuit. Etiam diabolus quando voluit ostendere Christo omnem mundum, & ipsius gloriam, duxit in montem editissimum: *Assumpsit eum diabolus in montem excelsum valde, & ostendit ei omnia regna mundi, & gloriam eorum.* Nemo comparat gloriam evadens in altum montis cacumen, quin priùs difficultates superet: non enim nisi per summos labores ad gloriam ascenditur. Quòd si privato cuique labor summè necessarius est ad acquirendum, & comparandū, Principi maximè, cui ipsosmet homines acquirere, & conservare incumbit.

449 Prospexit civitatē Thersa datus in illius conspectum cum universo exercitu Amri, & statim despondens animum Zambri, se recepit in interiora palatia cum sua familia, & admoto de illius mandato circumquaque igne, omnes miserrimo incendio conflagrarunt: *Et succendit se cum domo regia.* Crudelis debilitas Principis ignavi, nata ex incuria, quæ in moderatore plus damnatur, quàm error. Negavit Petrus Christum, & Dominus solo intuitu in eum animadvertit: *Conversus Dominus respexit Petrum.* Obdormivit in horto Petrus, & sta-

tim cum Dominus verbis corripuit: *Simon dormis? Neganter non objurgat, sed dormientem?* Ita: quia in Petro, Apostolorum capite, negare fuit error, dormire incuria: at in corporis mystici capite plus culpari debet incuria, quàm error: siquidem omnes ferè ab incuria pullulant errores.

450 Audax fuit Zambri ad interficiendum suum Regem Elaeique detrahendum sceptrum: & animo defecit, ut se, & usurpatum defenderet ab Amri cliente suo. Nam tyrannus ad offendendum crudelis, ad se defendendum ignavus est: & certè quò ignavior, eo crudelior. Accipiens Herodes infantis Judæorum Regis natalitium, turbatus, ac metu correptus jubet interfici innocentes Bethlehem: cùm enim foret ignavus ad timendum, exiit crudelis ad necandum.

Triplici ex causa Zambri infeliciter mortem oppetijt: ex impia status ratione, insanâ incuriâ & ignavo metu. Politica ratio, quæ impietate nititur, semper infelicem peperit mortem, quam multi Israelis Principes subiere: incuria Samsoni exitum attulit: nec savior hostis Principis est, quàm ignavus timor; hic vires & mentem præpedit, ne opereretur quidquid vitæ, & honori suo debet. In rebus arduis enitescit generositas, & pluribus ingenuus valor, quàm degener metus salutis est.

451 Probe agnovit Judas Machabæus periculum, in quod se projecit contra hostes; sed mortem non timuit, ut honori consuleret.

leret. Nam quicumque vitæ propriæ famam substituit, ita morte desinit, ut fama vivat; virtus enim eam habet vim, ut natura ipsa renitente, immortalitati consecret quidquid fragile & caducum est. *Abstulisti rem facere, ut fugiamus ab eis:* (dicebat strenuus Machabæus) *& si appropiavit tempus nostrum, moriamur in virtute propter fratres nostros. & nō inferamus crimen gloriæ nostræ.* Maius discrimen quàm fuit illud Zambri, evasit Gedeon victor. Princeps semper intueri debet extrema, aut stellam esse, aut cinerem: neque enim minus fulgebit quàm stella, si pro vitando turpi dedecore redigatur in cinerem. Jonathan, quia intrepidus, uno comitatus armigero superavit Philistinios, quos si formidaret David, neque vinceret, neque sui populi assertor foret. *Versa est in colubrum, ita ut fugeret Moses.* Injuxit illi Deus ut arriperet serpentis caudam: *Extende manum tuam, & apprehende caudam ejus.* Quisnam inter serpentis apprehensionem, & populi libertatem nexus est, ob quam restituendam Moyses in Ægyptum mittebatur? Magnus nexus est: nam vir, cui difficulta commendantur, esse debet talis, ut ex timore in turpem fugam non concitatur: nec se intra parietes claudat, ut obsessus flammis infeliciter pereat instar Zambri.

452 Se interfecit Zambri propter timorem natum ex incuria: & Amri obtinuit sceptrum, quod ex cura retinuit: Verùm Amri

possessione sceptri ita factus impius, ut impietate vicerit suos omnes antecessores: *Operatus est nequiter super omnes qui fuerat ante eum.* Erant Principes decem tribuum instar viperarum, quibus ea natura est, ut ex una pramortua nascatur alia. Omnes fuere ingrati, plures ambitiosi & idololatra. Ingratitudo fecit tyrannos, ambitio infames, idololatria sceleratos. Nam ingratus negat reverentiam, honorem, obligationem tam Deo, quàm hominibus: ambitiosus pronus est ad falsitatem, vicietam, invidiam: idololatra gurgis, vel seminarium vitiorum est: qui enim adorat dæmonem, non potest non amare, & omnem in se continere, turpitudinem. Quæro tamen, quodnam sustinuit Amri supplicium ex sua ingratitude & infidelitate? Filium habuit Achab omnium Principum Israelis impiissimum, ex quo nepotes amifere sceptrum unâ cum vita, quin in mundo remaneret memoria aut vestigium talis posteritatis. Nam ingratitude politica secum cum impietate portat supplicium.

CAPUT IX.

Ingratitudo Regis Achab plus omnibus impia & perversa fuit.

§. PRIMUS.

Impius Achab aequè ingratus ac perversus fuit.

453 **S**uccessit Amri in corona & scepro Israelis filius

Dd 3 ejus

Memoria
impiorum
perdenda

Crudelitas
cum igna-
via iugitur

Matth. 23

Metus de-
decoras.

Pertus datur
immortalis
gloriam.

Sceptrum
peractum
ex metu &
negligentia
3. Reg. 16.

ejus Achab cū infami Jezabele uxoratus. Suspēditur mens, sistit calamus, prapeditur tandem ratio hoc pessimo exemplo. Si enim vitia collocata in folio ad imitationem potius, quā ad abominationem excitant, cur Deus voluit hominibus fuisse reliquam sceleratorum Principum memoriam? *Fecit Achab filius Amri malitiam in conspectu Domini, super omnes qui fuerant ante eum.* Eorum mansit memoria, ut supplicij, quo affecti fuerunt, timor Principes compesceret: nam erga illos potentior est timor, quā obligatio. Saul oblitus beneficij regni accepti negavit culpam, quā timore supplicij falsus est. Etiam David culpam ploravit objurgatus, & metu perterritus.

3. Reg. 16.

Timor
supplicij
potens.Supplicij
timor mo-
vet Prin-
cipes.
Gen. 2.

454 Primum orbis Principem voluit Deus memoriā impendentis supplicij in officio continere: *In quocumque die comederis ex eo, morte morieris.* Cur non revocat in memoriā beneficia, quibus eum formaverat, locupletaverat, & in paradisi possessionem induxerat? Quia Principes moventur plus supplicij, quā beneficij memoriā. *Si non la verote, non habebis partem mecum. Sine modo, sic enim decet nos implere omnem justitiam.* Cur Petro lotioni resistenti minatur Erebum, & à Joanne baptismo reluctante solum abfque minis petit beneplacitum: *Sine modo?* Quia Petrus erat Princeps, & solius supplicij timore Principes rationi parent. Moyfis & Davidis memoriā nobis reliquit sacer Textus ad exemplū;

Joan. 13.
Matth. 3.

Achabi & Jezabelis ad terrorem. Nulla navigatio periculosior est, quā regiminis: & ideò Topographia, seu charta nautica non solum indicat pro vitandis periculis, salutis portus, sed etiam naufragij brevia & Syrtes.

455 Fuere hujusmodi Principes ingrati Deo, & moribus per-versi: nam ingratitude illos reddidit impios, cupidos, tyrannos: cū verò ingratitude in impio sit magis perversa, finxere religionis zelum, & ad hunc finem excitarunt templum, & idque sacrarunt idolo Baal, additis illi prophetis & sacerdotibus. Hoc enim figmento volunt Principes suo dominatui subditos subjicere, (quasi illis videatur justum, quod pium apparet) & supremi permanere. Achab & Jezabel inter omnes Principes Israelis fuere perversissimi ad eò, ut pro suæ legis defensione excitaverit Deus tempestate illa Prophetam Eliam zelo & constantiā mirabilem. *Sur- rexit Elias Propheta, & verbum ipsius quasi facula ardebat.*

Impietas
ex ingrati-
tudine.Veritatis
impugnato-
res Dei
inimici.

456 In omni ætate zelavit Deus legem suam, pro qua tuenda contulit mundo defensores: cū enim Divina lex nitatur ratione, debuit in hominibus habere adversarios, à quibus impugnaretur: & quidem maiores legis Divinæ holtes sunt, qui fidei pietatis nomine impugnant: figmentum enim tegit malitiam. Illam tempore legis scriptæ defenderunt propheta: tempore legis gratiæ tuetur Ecclesia Catholica doctrinā pariter Doctorum, & sangui-

Defensio
veritatis.

sanguine martyrum, ut pote Christi doctrinā & sanguine fundatam. Petra ædificij immobilis est, ut pote ipse Christus: & eam Deus artifex ex tusionibus ac pressuris nitidiorē, & splendidiorem reddit. Argumentum veritatis est, quòd semper manet eadem, & ex contradictione evadit manifestior. Christiana religio instar solis est, qui postquam absomit appositas sibi nubes ac nebulas, manet rutilantior. Est mulier illa celestis, amicta sole, calceata luna, ornata stellis, quam malignus & Tartareus draco invasit: *Draco stetit ante mulierem.* Sed in hoc cōfictu suppetias ivere aquilina pennæ, scilicet sacrorum Doctorum, ut se tuereur à Principe Tartareo, illa samque & intaminatam servare splendorum pulchritudinem.

Apoc. 12.

Peccata
contra reli-
gionem pu-
niantur.

457 Punivit Deus Israellem ob idololatriam trienniali fame: nam peccata contra religionem in se armant cælum, cui bellum movent. Sibi persuadens Achab ob Eliæ zelum inhiatum supplicium, ab eo rogavit, an ille esset, qui perturbabat suum regnum. Cui Propheta respondit perturbatores Israelis esse ipsum Achab, & familiam parentis ejus, qui deseruerant Deum, ut sequerentur diabolum. Onus toti corpori injustum est sentire capitis ægrotantis mala. Similem olim sterilitatem populus senserat propter culpam Saulis, quando juramentum fregit Gabaonitis, & propter culpam Davidis, quando iussit populum redigi in catalogum.

3. Reg. 28.

1. Reg. 21.

2. Reg. 24.

458 Verum sic respondet *Zelus est* *1. Reg. 19.* Elias Principi indignato? Si fugit iracundiam Jezabelis, cur non formidat indignationem Achab? Hunc non timuit Propheta: quia zelus metu caret, & obedientia periculo exponi non debet. Jezabelis iracundiam declinavit Elias, postquam ejus propheta occidit: quia acceperat à Deo, sibi in ejusdem obsequio superesse plura exequenda, & ne decisset obedientiæ, e Samaria discessit. Idem non meruit indignationem Achab, quando ob idololatriam corripuit: quia tunc Dei honorem zelavit, & zelus impavidus est. *Dereliquisti mandata Domini, & secuti estis Baalam.* De templo ejecit Christus verberibus vendentes, & ementes: *Et tūm fecisset quasi flagellum, de funiculis, omnes ejecit de templo.* In eodem templo se occultavit, ne à Phariseis lapidaretur: *Jesus autem abscondit se, & exiit de templo.* Quid? in templo flagellat, & in templo se abscondit? Se lapidaturis occultavit, ne periculo exponeret obedientiam moriendi in Cruce: idem ex zelo Divini honoris verberavit profanantes templum: *Nolite facere domum Patris mei adomum negotiationis.* Zelus legitimus non formidat: vera obedientia periculo non exponitur: minus declinat periculum, ut maiorem subeat laborem.

459 Audivit Achab doli mali delectionem, sed non agnovit delictum: cū enim falsis prophetis affluas aures gereret, sola adulatio illi videbatur veritas: &

*Vix est
Principi
malis, si de
essent adu-
latores.*

cere vix daretur Princeps malus, si deessent adlatores. Sauli ruina fuerunt: Pharaonem labefecerunt. Vehementer queruntur homines tyrannidem, quam ad ubera adulationis nutriunt; tanto enim publico malo procurant quæ suis virtutibus assequi nequeunt. Cùm igitur intelligeret Elias non sufficere veritatem, ut corrigeretur Princeps, operis evidentia suadere voluit. Rege anuente, inter ipsum & falsos prophetas conventum est, ut totam controversiam caelestis ignis arbiter dirimeret in sacrificio peragendo ad placandam Dei indignationem contra Israel. Igne purificantur iusti, puniuntur impij. Iussit Rex acciri prophetas Baal, qui congregati in monte Carmelo unâ cum populo, tandiu ad idolum clamantes implorarunt ignem, donec fraudis detectioni subacti, qui victimas volebant immolare, mansere victimæ immolata simulacris Tartareis. Clamavit Elias ad Deum, & ad primum clamorem, *Cecidit regnis Domini, & voravit holocaustum.* Potentior fuit Eliæ unicus clamor, quam repetiti illorum prophetarum clamores: nam pro clamore Eliæ stabat veritas, quæ si non in terra, saltem in cælo semper auditur. Peracto sacrificio manifestavit Elias Regi fraudes suorum adulatorum: deterruit populum à sacrilego & falso cultu: peremit gladio prophetas Baal, & mandato executioni supplicio, expedita & congruens pluvia decidit super Israel,

3. Reg. 12.

qua omnis sterilitas exulavit.

460 Verùm cur Elias se sic obstringit & oppignerat in sacrificando, & Deus similiter in succurrendo populo per miracula, si neque Princeps, neque populus dimovendi erant ab idololatria? Quia Deus ita abominatur adlatores, ut pro illis puniendis quandoque ferat & sustentet impios: item ut documentum nobis daret, omittendam non esse beneficentiam ex eo quòd alij malefici sint. Operetur bonum Elias, quamvis suo muneri non satisfaciatur Achab, se gerens tamquam Achab. Punivit Elias occisione falsos prophetas, & idololatriæ pro supplicio mansit ingratitude. At quænam ex duabus actionibus fuit generosior, ea qua Elias dolos aperuit tyranno, an ea qua interfecit adlatores? Propter unam veritatem, qua Jehu voluit erudire Baala, fuit interfectus à Principe: similiter & Baptista jugulatus ab Herode: præterea illa censetur actio generosior, quæ periculosior est. Verùm (ut credo) magis vivida & heroica fuit actio, qua peremit adlatores: nam adulatoribus inerat amor Achab: Principes enim æquè adlatores ac se ipsos diligunt. Quando igitur Elias Principis amorem proprium violavit, actionem edidit, quæ ex maiori periculo maiorem exhibuit valorem.

461 Ex remedio sterilitatis accepit Rex magnum beneficium solutus omni cura opitulandi famelico populo: sed maius ex occisione adulatorum; nam sterilitati, &

*Adulato-
res abomi-
nabiles.*

*Valor ex-
tinguentis
adulatores
3. Reg. 14.
Marc. 6.*

*Adulatio-
nis mala.*

ti, & cuicumque populi detrimento providentia Principis remedium afferre potest: adlatio verò irremediabile malum est, ex quo Principi omnia mala proveniunt.

Narravit Achab eventum Jezabeli: & retributio pro beneficijs acceptis fuit minax architectatio mortis contra Eliam pro nece suorum prophetarum indicanda: quia illis visum est sibi deficere sceptrum, deficiente adulatione. Cùm verò in pectore tyranni tempestas non cesset, donec ventus indignationis prosterнат & dissipet, Elias Samariam deseruit: *Tremuit ergo Elias, & surgens abiit.*

*3. Reg. 19.
Prudentia
munus ca-
vere.*

*Constan-
tia munus
sustinere.
Ioan. 8.
Ioan. 18.
Matth. 26.*

*Principi
memor in-
jurie.*

462 Prudentiæ munus est prævenire quod vitari potest: constantia tolerare quod vitari nequit. Christus à medijs Judæis se proripuit, quandiu suum moriendi tempus non advenerat: *Jesus autem abscondit se.* Et quando tempus advenit, quærentibus se tradidit: *Ego sum.* Imò tormenta & opprobria omnia sustinuit absque querela: *Jesus autem tacebat.* Priori actione nos edocuit prudentiam, posteriori constantiam: & certè quò quis prudentior, eò constantior. Memor fuit Achab ad referendum Jezabeli occisionem falsorum prophetarum, & oblitus ad referendum beneficium pluvie pro remedio sterilitatis: quia credit offensam propriam occisionem falsorum prophetarum, & remedium sterilitatis debitum reputavit: Principes verò æquè sunt injuriarum memores, ac obliti debitorum. Propinquus morti David recordatus est con-

vitiorum Semei, & oblitus obsequiorum Joab, ut amborum supplicium filio commendaret.

463 Puniebat Deus ingratiam impietatem Achab duro bello quòd contra ipsum gerebat Benadab Rex Syria: cùm verò in magnas redactus angustias Achab defensionem ac victoriam desperaret, Propheta Dei nomine illi prædixit, eademmet die universas copias, & potentiam Benadab ipsi tradendam esse, ut agnosceret Deum Israelis: *Certè vidisti omnem multitudinem hanc nimiam: Ecce ego tradam eam in manu tua hodie, ut scias, quia ego sum Dominus.* Rebus suis diffidentem Achab his verbis ita confirmavit Elias, ut egressus è Samaria, duplici comisso prælio hostem fregerit, tandemque posteriori certamine captum Regem cum magna parte exercitus sub suam redegerit potestatem. Cùm tamen debuerit Achab graviter animadvertere in ethnicum tamquam blasphemum, & capitalem hostem sui populi, benignè excepit, & cum eo fœdus inivit: *Pepigit ergo fœdus, & dimisit eum.* Sic se exhibuit Achab gratum Deo, per quem afflictis in rebus levatus, & ab angustijs ereptus egregiam victoriam obtinuerat. At non miror: quia ingratitude reddidit Achab perversum.

464 Duo animadverto, alterum fuisse à Deo remedium exhibitum Achab, alterum fuisse favore ab Achab impensum Benadab. Nam si Achab ignoravit remedium sterilitatis, ex simili ignorantia non habuit Deo grates pro beneficio

Ec neficio

*3. Reg. 2.
Ingrati-
do Achab*

3. Reg. 20.

neficio victoriæ : nam ingratus quò plus debet, eò magis redditur immemor. At cur honorat Achab illum, à quo contemnitur, si plus formidanda est ficta amicitia, quàm detecta malevolentia ?

Amicus si illis petor est quàm inimicus manifestus Matth. 26 Ioan. 8.

Accedant Pharisei ad Christum postulantes miraculum, quos indignatus Dominus graviter objur- gat tamquàm filios degeneres & adulteros : *Generatio prava, & adultera.* Opportunitate alia con- vitij laceffitus Dominus tamquàm Samaritanus, & dæmoniicus, pa- tienter tulit : *Nomme bene dicimus nos, quia Samaritanus es tu, & dæ- monium habes?* Quid blasphematus non exhibet indicia doloris ; in- vitatus ad edendum, miraculum ægrè id ferens severè objurat ? Ita : quia petentes miraculum in- star discipulorum amantium do- ctrinam se fingūt amicos, cum ac- cedant animo calumniandi : at vocantes Samaritanum & dæmo- niicum, manifestant odium. Est amicus fictus instar culicis, qui canèdo accedens, feriendo recedit.

Ingrati odium in beneficos.

465 Favet Deus Achab ad ju- stificandum supplicium, quod il- li postea inflixit : semper enim à Deo nobis supplicia veniunt com- mite justitiâ. Achab benignè ex- cepit, honoravitque Benedab hostem & contemptorem suum : quia cum esset ingratus, maiori odio insectabatur beneficio se obstringentem, quàm injuriosè & hostiliter tractantem. Ardentiùs & capitalius odium est ingrati erga suum benefactorè, quàm erga su- um offensorem. Interficat David gigantem in Saulis obsequium

subactis Philisthæis : & Saul medi- tatur Davidem tradere Philisthæis infestissimis hostibus ; Israelis : *Co- 1. Reg. 18. gitabat quomodo eum traderet Philis- thæis.* Cum enim Saul foret ingra- tus, magis oderat obligationem, quàm offensam.

Venia in- remissa punitur. 3. Reg. 20.

466 Dolore & ira commorus Deus contra ingratitude Achab, misit ad eum prophetam, qui diceret : siquidem condonaverat vitam reo mortis, sciret in, se ac populum suum suscepisse idem supplicium : *Anima tua pro anima ejus, & populus tuus pro populo ejus.* Condonatam superbis veniam odit Deus : quia nata in solos sup- plices clementia.

Superbòs punitur.

At si parit Deus populo suo idololatrà, cur punit Achab, eò quòd pepercerit Benadab super- bo : Quia offensa illata per idolo- latram cõsistit in errore ; illata per superbium, in contèptu : & offensa contemnentis maior est, quàm errantis. Christus appellavit Ju- dam amicum, quando ab eo proditus fuit : *Amice, ad quid veni- sti ?* Et non dissimulavi cum Pi- lato jactante potentiam ad illum absolvendum, & crucifigendum : *Non haberes potestatem adversus me ullam, nisi tibi datum esset de- super.* Nam Judas offendit tam- quàm ingratus, Pilatus tam- quàm superbus : & nemo con- vet suo contemptori. At, si ma- ius est scelus prodicionis, quàm su- perbiæ, cur Christus favet pro- ditori, & non dissimulat cum su- perbo ? Quia Pilatus infringebat amorem Christi, contemnès, quasi ipse in illius vitam haberet po- testa-

Amor in vitam Christi pro- tens.

testatem, & non hominum amor : *ioan. 19. Nescis quia potestatem habeo cruci- figere te, & potestatem habeo dimit- tere te ?* Judas visus est honorare amorem, prodens Christum, qui ex amore hostibus traditus necem subierat pro jisdem. Proditio de- honestat ipsum qui prodit : con- temptus illum qui contemnitur. Impius Achab inimicum hono- rat, & benefactorem contemnit : quia ingratus malum pro bono reddit : & magis obstrictus, magis perverfus est.

§. SECUNDUS.

Cupidus inter omnes maximus ty- rannus est.

Cupiditas sociata in- gratitudi- nis.

3. Reg. 21.

467 Non satis fuit quòd in- gratitudo Achab & Jezabelis eos reddiderit perverfos impietate, cum etiam redderet perverfos cu- piditate, & tyrannide ; nam in- grata impietas his duobus scele- ribus associatur : omnia appetit & procurat ; nullà justitiam & æqui- habità reverentiã : qui enim De- um nescit, erga omnes crudelis est. Exegit Rex à Naboth, ut si- bi daret vineam, quam juxta pa- latium Regis ex patrimonio suo tenui possidebat, quin illum puderet regalis magnitudinis, & alienæ paupertatis : nam avarus ore semper hiante, altera manu ca- pit, altera exporrectà ad accipi- endum petit. Est cupiditas vitij, quod de proprio honore quàm minimam reverentiam habens, etiam minimè reveretur Deum : nam obcæcavit Apostolum, ut Chri-

stum vèderet. Renuit Naboth po- stulationi Regis Achab, & hic ni- mis ægrè ferens denègata sibi vineam, retulit Jezabeli. Excan- descens ergo sæva mulier decre- vit innocuum clientem fortunis, honore, & vitâ spoliare : ut man- daret executioni tyrannidem, mi- sit litteras ad Samaritæ judices, quibus injunxit, ut quærent ca- lumniatores contra Naboth, tam- quam blasphemum, & maledicum damnarent ad lapides, quibus à populo impeteretur.

Prov. 29. Principum iniquitati non desunt cooperato- res.

468 Rex justus erigit terram, vir avarus destruit eam. Cupidus in omnem aggrediendam lævitiam paratus est. Ad autem Jezabelis paruerunt judices : quia ad exe- quendam Principum iniquita- tem semper ministri prompti sũt ; nec desunt falsi testes contra in- nocentes : *Novissime autem venerit duo falsi testes.* A quo fonte ema- nare potuit tam imprudens au- dacia, ut reperirentur testes, qui impugnant Christi sanctitatem ita notam, & perspicuam ? Sacer- Textus fontem indigitat : *Princi- pes autem sacerdotum, & omne cõ- cilium quærebant falsum testimonij contra Jesum.* Innotuerat Princi- pum iniquorum voluntas, & pro exequenda voluntate Prin- cipum, eorumquè voluptati obse- quendo omnis solet labefactari veritas. Accusatum falso Naboth judices damnarunt ad ictus la- pidum, eumque populus jactis la- pidibus interfecit ; quia in nulla ætate defuerunt lapides, quibus innocentia peteretur : *Lapidibus interfecerunt.* Inter lapides conje-

Innocentia lapidibus petitur. 3. Reg. 21.

Etos mortuus est Naboth, inter lapides occubuit Stephanus: similiter inter lapides obiisset, Christus, nisi vitam suam ad Crucem referisset.

Cupiditas
in scelera

469 Proh quam immania tria scelera ex prava vineæ appetentia! Iussit Princeps falsam imponi calumniam subdito: constituit executores iniquitatis ministros justitiæ: & spoliavit innocentem vitam & honore, ut usurparet fortunas. Comparavit Spiritus S. Principem avatum leoni & urso famelico, qui ad explendam famem nulli parcunt: *Leo rugiens, & ursus Princeps impius super populum pauperem.* Nō minū crudelis est sitis Principis avidi, quam fames belluæ. Tiberius sanguinem amicorum potabat, ut devoraret fortunas. Ex avaritia Nero evasit scior. Est avaritia quædam tyrannorum hydtopis, quæ quod plus sanguinis potat, eod plus divitiarum sitit. Principatum invenerunt homines ad suam protectionem: nec minū dolent de amissione vitæ, quàm bonorum. In thesauro cor esse dixit Christus. In corde est fons vitæ: thesaurus hominum cor & vita est: cum verò Rex vitam absque causa auferre nequeat, sic & fortunas. Voluit Dāvid in terra Jebusæi excitare altare Deo, & prius agrum emis, quàm ædificasset: ut hoc documento edoceret Principes dispositionem de bonis subditorum debere legibus conformari; hæc enim conditione homines Regem elegerunt.

Rex est
in alio
modo
vivi.
Matth. 23
20.

470 In parabola convivij

Deus appellatur homo Rex, & in parabola vineæ comparatur homini patrifamilias. Ratio discriminis ex eo petitur: quia in convivio attendebat bono aliorum; at in colenda vinea propria utilitati consulebat. Quicumque sibi tantum consulit, homo privatus est; qui verò consulit alijs, magnificum obtinet Regis nomen. Volatum aquilæ celebrat frequenter S. Textus: *Quasi aquila ascendit;* cum sint aliæ volucres, quæ plus, & celerius volant: at cum aquila post volatum prædā dividat alijs avibus ipsam sequentibus, & reliquæ volucres totam sibi retineant, merito commendatur volatus aquilæ tamquam cæterarum reginæ: est enim genuina optimi Principis qualitas, ut manens inops, sui que profusus immemor, bona suis subditis dispertiat. *Exulta satis filia Sion, júbila filia Hierusalem: ecce Rex tuus venit tibi justus, & salvator, ipse pauper.* Quodnam regnū lætatur in adventu Regis pauperis? quæ nā res tristior quàm Regis inopia? quomodo exultabit Sion, quomodo gaudebit Hierusalem pauperem Regem excipiens? Nō loquitur Propheta de inopia, quæ miseria est: loquitur de paupertate spontanea, contemptrice alienarum fortunarum, qualis vinea Naboth, & similia. Rex animo pauper, qui alienas divitias non appetit, universo regno lætitiæ est: Rex qui appetit, est instar Achab populis universis excidio; quia cupidus inter omnes maximus tyrannus est.

Jerem. 49.

Liberalitas
Principis
qualitas.
Zech. 9.

§. TER-

§. TERTIUS.

Tyrannus semper associatur falsitati.

Falsitas
crudelis
Principis.
3. Reg. 21.

471 Sava adeo fuit Jezabel, ut jusserit per falsitatem vitam spoliari Naboth ad obtinendam vineam: quasi non foret falsis fortunarum spoliatio, sed etiam vitæ & honoris: *Submitte duos viros filios Belial contra eum, & falsum testimonium dicant.* Crudelis actio Reginæ! Si enim de centro veritatis eruitur justitia, & ab eodem emanat circumferentia coronæ, cur voluit Jezabel, ut ab ipsa corona pullularet falsitas ad maiorem injustitiam? Quia inter Regem & tyrannum est discrimen; nam ille amat veritatem germanam justitiæ, tyrannus amat falsitatem sororem tyrannidis. Qui regnum obtinet sine veritate, non est Rex, sed tyrannus: nam ex veritate Rex dignoscitur. Rogavit Pilatus Christum, an Rex Judæorum esset: *Tu es Rex Judæorum:* Christus respondit se venisse in mundum ad testificandum veritatem: *Ad hoc in hunc mundum veni, ut testimonium perhibeam veritati.* Quid cum interrogatio responsum?

Veritas in
Principe
quid præ-
cipuum
Joan. 18.

Voluit Christus ut intelligeret Pilatus illum esse Regem, ex eo quod foret commendator & testis veritatis. Est Deus Pater summus Rex & summa Veritas: & Deus Filius testimonium Dei Patris. Ubi assistit veritas per essentiam, assistit Divinitas per substantiam: proindeque ubi veritas

deest, maiestas adesse non potest.

472 Jezabel vitam privans Naboth, dæmonis occidentis hominem officio functa est: nam uterque ope mendacij paravit homicidium. Ex quo deducitur occidentem ex falsitate, ministrum esse dæmonis, & non Dei: nam dæmon peremit hominem mendacio, Deus redemit veritate: *Ego sum veritas.* Quæro tamen, tam facile fuit reperire falsos testes in curia Israelis contra innocentem, ut ad primum epistolæ Jezabelis conspectum prodierint, ac falsò jurarent contra Naboth? Nihil facilius quàm in tyrannorum curia reperire falsitatem contra innocentiam: est falsitas in tyrannos moneta frequentioris usus. Interrogat Pilatus à Christo: *Quid est veritas?* Notabilis inquisitio! Agnoscebat Pilatus innocentiam Christi, & falsitatem Judæorum; cur ergo ignorat veritatem Christi, si veritas ostendit innocentiam? Cum Pilatus foret tyrannus, caruit oculis ad videndam Christi veritatem: & perspicue vidit, agnovitque falsitatem Judæorum: quia falsitas frequentissima, notissimaque in palatijs est, semperque socia tyrannidis.

Veritas
exulat a
tyranni.
Joan. 14.

Joan. 19.

Veritas
placet non
Principi-
bus, sed po-
pulo.

473 Zorobabel coram tyranno Babylonie commendavit potestatem mulieris, sed primas dedit veritati. Audivit Rex cum magnatibus, qualiter mulier subigeret etiam magnos Principes, & omnes attoniti mutuo hærebant intuitu: *Rex & purpurat interuebatur in alterutrum.* Insuper cō-

3. Reg. 4.

Ee 3 mēda-

mendavit magnoperè veritatem tamquam potentissimam super cælum & terram, & hujusmodi encomijs assentitus populus plausum dedit: *Et omnes populi clamaverunt, & dixerunt: Magna est veritas, & praevalet.* Refertur valor mulieris, Rex & aulici admiratione defixi applaudunt. Commendatur potestas veritatis, Rex & aulici obmutescunt, & solus populus clamoribus & applausibus eam commendationem excipit. Veritatem nescivit Rex tamquam tyrannus, cui proinde plausum non dedit, aulicis exemplum sequentibus. Nam in tyrannorum curijs veritas contemptum parit, falsitas plausum excitat.

474 Pilatum puduit damnare innocentiam, cognitis falsis testimonijs Judæorum: *Innocens ego sum à sanguine justis huius.* Et non puduit Reginam falsis testibus occidere Naboth: *Submittite duos viros Belial, & falsum testimoniū dicant.* Quia Pilatus se gessit tamquam minister ambitiosus, Jezebel tamquam Regina cupida, & crudelior est cupiditas Principis, quam ambitio ministri: nam minister quarit interpretationem legis ad suam injustitiam, Princeps vult legem esse suam cupiditatem: *Litterarum autem haec erat 3 Reg. 2: sententia: Submittite duos viros Belial.*

475 Duo falsi testes calumniati sunt Christum: *Novissime venerunt duo falsi testes, & dixerunt: Hic dixit, Possum destruere templum Dei.* Certè Christus id dixerat, sed in alio sensu. Sunt igi-

tur pares in quærendo falsitatem & mentiendo Pharisei, sed hoc discrimine: nam Jezebel quarit palam mendacium: *Falsum testimonium dicant;* Pharisei mendacio proferendo colorem, & quasi involucrum præterdunt: Phariseos pudet mentiri absque quæsito colore, & aliquali fundamento; sed absque illo levitas, & impudentia Jezebelis mentitur. Focinarum peculiare vitium est absque ullo colore, & fundamento mentiri. *Responderunt secundo & dixerunt: Rex somnium dicat servis suis. Una sapientior ceteris uxorebus ejus, haec socrus verba respondit: Forstian nunc dividit spolia.* Cur viri Chaldaei non fingunt aliquod mendacium in somnio illo, si hæc mulier fingit bona in cunctatione Sisaræ? Cur non sic mentiuntur ac mentita est hæc femina? Hoc est discrimen inter virilem & muliebrem astutiam: vir non mentitur, absque colore, vel fundamento aliquo, saltè levi; mulier palam, & absque ullo fundamento impudenter mentitur; quòd si tyranna est, quæret testes falsos ad usurpandum fortunas, & auferendam vitam: nam tyrannis semper comitibus falsitate & mendacio sociata reperitur.

§. QUARTUS.

Est ingratitude Principis non vivere secundum leges.

476 Jezebelis tyrannis duo praxavit scelera, quæ solum reperiri poterant in impietate ingra-

ta: falsitate usa est, ut ageret tyrannam, & constituit ministros justitiae: *Scriptis itaque litteras, & signanteas amulo ejus, & misit ad maiores natu, & optimates, qui erant in civitate ejus.* Sic adulteravit veritatem, ex quo suis ministris fecit licentiam ad omne genus injustitiae: Et Princeps in distribuenda justitia esse debet instar Solis in sua luce dispersiendi; hanc enim dividit in omnes, ut omnes Solis luce fruantur. *Omnia mandata tua veritas, & omnia mandata tua aequitas,* Deo aiebat David: quia Princeps, ut justè imperet, omnia sua mandata debet veritate & justitia metiri. Suis discipulis, ut eos doceret tamquam Principes Ecclesiae, dixit Christus, suam legem esse suavem, & oportere, ut ab eo discerent, quia erat mansuetus & humilis: *Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde: jugum enim meum suave est, & onus meum leve.* In quo sita erat Christi mansuetudo & humilitas cum sua lege? In eo quòd secundum suam legem viveret, & pro illa moreretur. Imperatores Severus & Antoninus dixerunt se ab omni lege solutos esse, sed vivere secundum legem: nam ratio naturalis qua lex nititur, omnes complectitur: & Princeps debet ante omnes rationi magis obstringi; siquidem imitatur Deum; offendi autem Deum ab eo, qui magis ipsū representat, duplicata ingratitude est.

477 Sublimitas Principis non consistit in eo, quòd supremus sit, sed in eo quòd reguletur per

leges: subjacere legibus, in parvulis, necessitas est; in magnatibus & Principibus, magnitudo & splendor: *Num & ego, & mater tua, & fratres tui adorabimus te: Gen. 37.* Quando representantur subditi & obediens Josepho, cur equiparantur rebus, quæ in cælo maiorem præ se ferunt dominatum, & splendorem, qualis Sol, Luna, & Stellæ? Videbatur Josephus tamquam observatus, & adoratus, in illis representandis rebus, quæ mundo præsentantur, qualis Sol & Luna; cur igitur obediens & adorantes ipsi etiam observato & adorato excellentiam lucendi videntur præripere? Quia quando Principes & magnates sponte legibus subjacent, tunc splendent instar astrorum firmamenti, quasi se subjiciendo vendicent excellentiam splendendi. In minoribus subiectio, humilitas est; in magnatibus, autoritas; & quidè in Principibus adeo necessaria, ut sine illa conservari nequeant principatus enim conservatio pèdet à legum observantia. Quando Sacerdos Joiada unxit Joas in Regem populi, imposuit super ejus caput legem Dei tamquam regiam coronam. Ut significaret firmitatem imperij consistere in legis observantia, & tãdiu coronam esse in capite, quãdiu lex.

478 Hac obligatione repertum est sceptrum; idcirco Princeps nequit suam licentiam potentiae, sed soli rationi æquare: non enim judicare debet sibi licitum quidquid possibile, sed quidquid justum.

Ee 4 tum.

3 Reg. 21.

Princeps in distribuenda justitia offensus.

Psal. 86.

Exempli Principis facit legem suavem. Math. 11.

Obediens confert splendorem Gen. 37.

lad. 5. Dan. 2.

Observantia legum conservat Principem 4 Reg. 11.

Potestas soli rationi æquanda.

tum. Ratio exigit, ut magnoperè advertat in volendo, qui potest quidquid vult: siquidem semper debet velle minus, qui plus potest. Commendat Spiritus S. Davidem tanquam Regem qui gubernabat habens intellectus in manibus: *In intellectibus manuum suarum deduxit eos.* Mysticus loquendi modus! intellectus in manibus sunt manus cum intellectibus: & adesse intellectus manibus, quæ sunt opera, est adesse rationem operibus; & habere rationem ad manum, ut reddatur de operibus. Sic gubernabat David, sic debent gubernare Reges: si enim gubernare justè magnus honor est, gubernare sine justitia, magna ignominia. Prædixit Christus suis discipulis, secum in tribunali extremi judicii sedente ipsos confessuros: *Cum sederit filius hominis, sedebitis & vos.* Quid? si volebat honorare, cur tandiu differt honorem? Quia extrema illa die regnabit justitia, & solùm quando hæc regnat, regnat honor.

Ind. 19.
Honor sine
meritis non
est.

Asperitas
gubernan-
tiis ostendit
indignum.

479 Oblatum est regnum per arbores tribus, scilicet olivæ, ficui, & viti, & omnes tres illud respuerunt, quasi regnum sine justitia, & consequenter sine honore. Erat regnum sine justitia: quia regnare cum justitia non pertinet ad truncos, vel quoddamque irrationale, sed ad id tantum quod irrationale est: erat regnum sine honore: quia conferebatur corona sine meritis: idcirco sceptrum rubo accipienti collatum est: quia nullum deficietium meritorum in sceptro certius signum est, quam

rigor & asperitas spinarum. At quomodo collatum fuit sceptrum sine honore? Quia fuerat collatum sine meritis. *Peccavi in calum,* dicebat prodigus, ex eo quod deliquerat adorando tanquam Deos solem, lunam, & stellas. Quid? colere caelestia astra est peccatum contra cælum? Putabam solùm esse peccare contra Deum. Revera præbere cultum, seu honorem cælo indebitum, est illi injuriam inferre. Isaac benedictionem impendit filio Esau, his verbis: *In pinguedine terræ, & in rore cæli erit benedictio tua. Vires in gladio, & fratri tuo servies.* Quid potuit esse benedictio impensa filio seniori, quod non gubernaret tanquam dominus, sed tanquam servus fratri suo juniori Jacob subderetur? Benedictio fuit satis luculenta: cum enim propter suos mores gubernatione foret indignus, proculdubio illa impensa dehonestaretur; proindeque ipsa denegata honoratus mansit. Effet sceptrum collatum rubo immerenti, perquam simile sceptro, quod gessit immerens Rex Achab; sceptrum probrum ex impietate, quam peperit ingratitude, illum reddens inter impios impiissimum, inter sceleratos sceleratissimum: quia ingratitude Principis est non vivere secundum leges, cum à legibus Principatum accipiat.

Merita
sunt honor.
Luc. 15.

Gen. 27.

Injustitia
Principis
Deum præ-
vocat.

3 Reg. 21.

Supplicium
è cælo con-
tra sceleratos.
Gen. 7.

Nom. 21.

Gen. 4.

CAPUT X.

E cælo decidit supplicium contra ingratitude in fidelem impij Achab.

§. PRIMUS.

Ingrato ac tyranno Principi solum arrident min stri a iulatores.

480 **E**Xarit vehementer

Deus contra tyrannidem Achab & Jezabel: multum enim provocat Deum injustitia illius, qui pro administranda justitia sceptrum accepit. Regi per Prophetam Dei nomine intimatum est, eodè loco, quo canes sanguinem ejus subditi innocentis potarunt, hausturos sanguinem regum utpote crudelem, & cupidum: *In loco hoc, in quo lixerunt canes sanguinem Naboth, lambent quoque sanguinem tuum.* Non dissimulat Deus cum offendentibus innocentiam: cum enim innocentia Deum ipsum exprimat, offensus Deus punit. Depravatum, corruptumque flagitij omnibus mundum Deus obruit universali diluvio: *Aque prævaluerunt nimis super terram.* Rebellavit populus in solitudine, & decidit è cælo ignis in vindictam: *Misit Dominus in populum igneos Serpentes.* Contra Gaimum sui fratris Abelis innocentis occisorem descendit in terram Deus punitor: *Ait Dominus, ubi est frater tuus?* Quia Deus in Abele fuerat offensus, ipsemet puniturus venit, & non alius illius nomine. Offensor innocentia Deum non

timer nisi actualem punitorem. Gaimus neque Deum timuit, fratricidium patrans, nequè à Deo interrogatus de fratre, sed solam maledictione illa percussus: *Nunc igitur maledictus eris super terram.* Tunc enim Dei timorem, & sceleris confessionem exhibuit: *Maior est iniquitas mea, quam ut veniam merear.*

481 Advenit tempus, quo flagitiorum poenam sustineret Achab: semper enim supplicia Divina opportuno tempore adveniunt: quod si interdum differantur, ipsa dilatio poenarum duplicatione satis compensatur. Cupiditas reddidit Achab tyrannum, & ambitio illi mortem peperit. Cogitavit impius capere arcem Ramoth, à Rege Syria, absque ulla reverentia fœderis, quod cum ipso inierat. Nam fœdera inter Principes nullam aliam vendicant firmitatem, quam propriam convenientiam. Pacem inter Principes opinio comparat, potentia conservat, legis Divinae zelus optime dirigit: Deus enim author pacis est, & Dominus cordium.

482 Aperuit suam deliberationem Achab prophetis Baal, & eorum nullo discernente, prædixerunt Regi arcem Ramoth, sub illius potestate redigendam: *Ascende, & dabit eam Dominus in manu Regis.* Cum enim intelligerent Regis animum, non veritati, sed voluntati illius obsequentes, gratiam sibi colligere intenderunt. Princeps, ut sanum audiat consilium, non debet suum animum deregere consiliarijs, &

ff probus

Supplicia
opportuna
sunt quæ
è cælo veniunt.

3 Reg. 12.
Fœdus
Principis
est solam
quærit convenientiam.

Consilium
adulatoris
non vult.
3 Reg. 21.

probus consiliarius illum intelligens, sic se debet in dando consilio gerere, ac si ignoraret: nam Princeps aperiens suam mentem, exponit periculo libertatem consultoris, & consultor suo muneri deest, si absque libertate consultit. Augustus probè agnoscens id periculum, sic in senatu tractanda proponere negotia, ut suum seruper animum, & mentem tegeter. Augusti æmulator fuit Trajanus: & quod maius est, Servator Christus in deserto Philip-pum consulens, non indicavit quid faciendum statuerat: *Unde ememus panes? Ipse enim sciebat quid esset facturus.*

Ioan. 6.

Consilij ho-
stis, ubi.

483 Duo sunt consilij capitales hostes, scilicet amor capientis, & odium dantis. Amor intendit consequi quod diligit; odium iram, & vindictam exequi: ab illis cavere debet Princeps, ne in suis capiendis consilijs videatur æmulari consilia Caiphæ, in quibus amor proprius respexit ad convenientiam consiliariorum: *Expedit vobis.* Et odium intendit malum Christo inferendum, *Ut unus moriatur homo.* Aman consiliarius suadebat Assuero, ut interficeret omnes in suo imperio advenas, quia cum forent plurimi, scepro periculum suberat: hæc tamen suasio emanavit ex odio contra Mardochæum, ut inter alios advenas periret: non intendebat securitatem Regis, sed necem competitoris. Nam consiliarius flagrans odio, vel invidia curat suæ passioni satisfacere boni communis prætextu.

Amor
omnium
hostes con-
sili-
Ioan. 11.
Æt. 3.

484 Interfuit prædictæ consulationi Josaphat Rex Judææ, accersitus Achab, ut esset socius in expeditione contra Ramoth: huic non placuit responsum prophetarum Baal, cum enim eos noverit adultores, rectè iudicavit mendaces & fraudulentos consiliarios. Rogavit ab Achab, an esset in Samaria aliquis Propheta Dei, quem consulere: Cui tyrannus: *Remansit vir unus* (inquit Achab) *per quem possumus interrogare Dominum; sed ego odi eum, quia non prophetat mihi bonum, sed malum.* Proh misera Principum conditio! Tot ministri falsitatis & adulationis, unicus tantum veritatis, & huic Rex infensus? Quinquaginta supra quadringentos aiebat pseudopphetas Achab, quibus unicum erat ministerium, & singularis exercitatio, blandiri Principi. Michæas Propheta Dei, odio habitus à Rege propter unicam veritatem, quam protulerat: multi ad malum, unus ad bonum.

485 Vidit Daniel Deum sedentem pro tribunali, ut inquireret, ac iudicaret de hominum delictis, & per manus multorum ministrorum aperiebantur libri: *Judicium sedit, & libri aperti sunt.* Conferamus hanc visionem cum ea quæ postea se dedit in conspectum exulis Evangelistæ: vidit in caelo librum clausum, & signatum sigillis septem, quem nullus assententium ministrorum audebat aperire: cum verò Apostolus foret æquè doctus atque avidus addiscendi, multum dolebat ac flebat de libro ita clauso, ut non pandere-
retur:

Consiliarij
adulato-
res abun-
dant, rarus
est verax.
3. Reg. 22Dan. 7.
Ministri
promissos
ad nocen-
dum, quæ
ad benefi-
ciendum.

Apoc. 6.

retur; tunc monitus à quodam caelesti aulico vidit agnum rumpentem sigilla, & aperiens: *Et venit, & accepit de dextera sedentis in throno librum.* Jam apparet discrimen inter libros Danielis, & librum Joannis. Libri Danielis continebant iudicia, & supplicia delictorum: liber Joannis continebat delictorum veniam, & salutem hominum: ad accusationem, damnationem, & punitionem plurimi adeste solent Principi ministri; ad veniam & remedium vix est qui assistat; sunt enim homines ad nocendum, quam ad benefaciendum promptiores. Unus Michæas aderat Regi Achab ad veritatem, quadringenti adultores ad mendacium.

Adulator
est peior
tyranno.

486 Inter animantes feras tyrannus est perniciosior: inter animantes cicures adulator, sed hic tyranno longè peior: nam ex adulatione pullulat tyrannis, & tyrannus hostis est manifestus, proindeque vitabilis: adulator verò se tegens fictione, hostis est occultus, qui ipsa eadem, qua nocet, adulatione arridet. Capitali pœnâ Athenienses mulctabant adulatorem: quia mitiori supplicio dignus non est qui veritatem, quam qui monetam adulerat. Adulatorem erga Christum egit diabolus, & illi Dominus silentium indixit: *Obmutesce*: ut significaret diabolorum munus esse adulari, & optimi Principis adulationem non audire: siquidè in adulatione tetrum, & exitiale Principum malum est. *Avertantur retrorsum, & erubescant, qui volu-
erunt mihi mala.* Et statim subjungit: *Avertantur statim erubescentes, qui dicunt mihi, Euge, euge.* Quid? aliquandiu sustinet eos, qui volunt inferre mala omnia, proindeque interitum; & nec ad tempus brevissimum patitur conspectum eorum, qui obsequentes voluntati blandiuntur? Ita: quia minus malum reputat interitum, quam adulationem. Est Rex, & Regi non tantum malum affert occisio, quam adulatio.

487 Appellabant Christum Judæi magistrum ac dominum, quando ab eo expecterant miraculum, ut eundem agnoscerent, & sic appellantes Dominus intercepti: *Generatio prava, & adultera.* Idem opportunitate alia cum appellaretur Samaritanus & dæmoniacus, nec verbum protulit, quod tantæ blasphemie reprehensionem saperet. Quid? erga laudantes se gerit tam asperum ac severum, erga convitiantes tam mitem, ac temperatum? Ita: quia priori occasione se gesserunt adultores, posteriori blasphemos; & videtur Deus minus ægrè ferre blasphemiam, quam adulationem. Hoc tamen peculiare est Dei, & Principum, qui æmulantur Divinum regimen: nam tyrannis soli arrident fraudulenti adultores.

Adulatio
haberi de-
bet pro
gravissima
contumelia
Matth. 10.
Ioan. 8.Adulatio
quantum
malum.
Psal. 69.

§. SECUNDUS.

Ingratitudo & tyrannis detestantur veritatem, & ipsa detestatio parit supplicium.

Veritas in Principe.

488 Duplici vinculo obstrictus esse debet Princeps veritati, altero ad loquendum, altero ad audiendum; debet loqui veritatem, ut ametur: debet audire veritatem, ut moneatur. Unusquisque sibi habeat persuasum se hominem esse, proindeque non solum obnoxium erroribus, sed frequentius errare, & sic libenter & utiliter monitionibus acquiescet. Moyses libenti & grato animo audivit objurgationem sibi illatam à focero Jerthro. David numquam imperio dignior visus est, quam objurgatus à Propheta Nathan: tunc enim in eo modestia & respicientia fuere pares. Habere debet Princeps reverentiam veritati, tamquam virtuti, quæ Deum exprimit: *Ego sum veritas.* Minister Principi veritatem aperiat ita reverenter, ut nihil aliud vereatur: nam pari culpa tenebitur minister, si Principi veritatem non dicat, ac Princeps, si dictam non audiat.

Veritas amanda in Principe. Luc. 8.

489 Præcipiebat olim Deus intexi veritatem in ea vestium summi Sacerdotis parte, quæ cordi correspondet. Ut sic monerentur Principes veritatem illis cordi esse debere, aded, ut in corde, & supra cor gestari semper oporteret. Voluit Deus etiam conjugere veritatem cum doctrina: quia

veritas in corde potior & sanior Principis doctrina est. Restituito in pristinum statum regni Orientalis Jobo obtulerunt consanguinei & amici singuli ovem, & in aurem auream. Ovis latis expressum symbolum est mansuetudinis & patientiæ, quam Rex exhibere debet. At quodnam mysterium in offerendis inauribus illi in principatum restituito, & non antea? Voluerunt significare, simulque monere factum Regem de onere, quod subierat audiendi patienter veritates. Incumbit Principi veritates audire cum patientia, & ministris ea dicere cum libertate. Sedentes in throno vidit Joannes seniores qui assidebant Agno: *Seniores sedentes*, cum Angeli coram Agno stantes assisterent: *Omnes Angeli stabant in circuitu throni.* Cur sedent in throno seniores coronis ornati? Quia sunt consilij supremi Regis, & vult significare Deus consiliarios regios debere esse ita liberos & absolutos in suffragando, ac si essent Reges in præsidendo: non debent accommodare consilia Regis voluptati, sed regni utilitati.

490 Accersitus Michæas ad præsentiam Achab: *Occurrit Regi in via, & mutavit asperione pulveris os suum.* Sauciatus Michæas in vultu, pulveris asperione illum tegit, ne agnoscat loquens ad Achab: & hoc involucre cur non assumpsit personam Nathan locuturus ad Davidem? Quia Nathan missus erat ad manifestandam veritatem Regi pio; Michæas, ut aperiret dolos Regi impio: ille manus

dat veritatibus, sicut David: *Peccavi Domino*; hic indignatur contra aperientem dolos, sicut Achab: *Mitte virum istum in carcerem.* Eadem quæ Rex proposuit Michææ, proposuerat Prophetis Baal: fuit tamen valde dissimile responsum; nam Michæas ductus amore veritatis, ne Regem deciperet, imò à deceptione liberaret, liberè prædixit exercitus illius milites dispergendos esse per montes instar ovium sine pastore, donec unusquisque reciperetur in domum suam ex defectu domini gubernantis: *Dominus locutus est contra te malitè.* Excanduit accepta fraudum detectione Achab, & conversus ad Josaphat, Nonne (inquit) te probè edocueram quis esset Michæas, & qualiter mihi semper adversa prædicat? Vox illa (semper) non rectè cohæret cum unica prædictione, quam audierat: cum tamen esset vera, perverso Regi multiplex visa est. Tanti igitur illa unica veritas Michææ stetit, ut propter illam pseudopropheta Sedecias illi alapam inflixerit: veritas enim semper sustinuit opprobria per adultores coram tyrannis: *Accessit autem Sedecias filius Chanaan, & percussit Michæam in maxillam.*

491 Christo Servatori coram Pontifice propter apertam veritatem inflicta est alapa, & Dominus conquestus est: *Cur me caedis?* At non legimus in S. Pagina quòd accepta alapa Michæas quereretur. Cur non queritur Michæas, & queritur Christus, si

Joan. 19.

Veritas Christus essenditur

patientia Christi omnem omnino longè superat? Cogitavit Michæas eum, qui apud se statuit vera loqui coram suo Principe, esse debere paratum, ut constanter sustineat tyrannides, & adultores in aula semper veritati infensos, & injurios esse: Christus verò cum foret eademmet veritas, *Ego sum veritas*, doluit vehementer quòd coram iudice tamquam crimen tractaretur, & offenderetur veritas, quæ in tribunalibus coli debet tamquam Deus. At in iudicio, in quo damnatur innocentia, necesse est offendi veritatem: illa enim pœnam subeunte, hæc etiam subit. Ad hæc, miles ille, qui percussit Dominum, fuerat ab eo in horro sanatus, (ut aliqui dicunt) atque aded se exhibuit ingratum erga illum, qui se illi beneficium exhibuerat. Cum ingratitude animam sauciet, vulnera quæ infligit, tam acerbos pariunt dolores, ut vix etiam à Christo patientissimo, absque querimonia sustineri possint: idcirco non Michæas, sed Christus queritur.

492 Sic ignominiosè tractatum, oneratumque injurijs Michæam iussit Achab præfidi Samariæ tradi, præcepto imposito, ut in carcere usque ad Regis ipsius reditum detentus solo pane & aqua aleretur. Tam atrox scelus reputavit tyrannus unicam proferre veritatem, ut tali supplicio Dei Prophetam affecerit. Hæc dicit Rex: *Mittite virum istum in carcerem, & sustentate eum pane tribulationis, & aqua angustie, donec*

Ingratitudo de vulnerat animam.

Veritas male excipitur.

3. Reg. 22.

Ff 3 revertar

revertar in pace. Volunt tyranni vincitam & debilitatam veritatem, quia formidant liberam ac robustam: cum verò timeant, odere: hi verò sunt Principes ingrati sicut Achab: ingratitude enim veritatem non sustinet, quia veritas magis obstringit: tyrannica savitia eam abominatur, quia ad nos cum veritate misericordia descendit.

493 Verùm si injuria, quæ alicui coram Principe fit, magis ipsum Principem afficit, ex quo severius exigit supplicium: cur Achab Michæam offensum conjicit in vincula, & Sedeciam offensorem permittit liberum ac impunem? Offensum misit in carcerem Achab, & favit offensori: quia tyranni veritatem crimen, audaciam reputant obsequium. Absalon præbuit se gratum Achitopheli audaciter & impudenter suadenti accessum ad parentis concubinas: *Ingrederere ad concubinas patris tui.* Saul pugionis ictibus interfecit Pontificem Achimelech vera dicentem de Davide: *Et quis in omnibus servis tuis, scit David fidelis?* Ex quo accidit ut pavidi ministri coram Principe multum caveant vera loqui, & studeant mendaciter blandiri: siquidem vident punitam veritatem instar criminis, & favitam adulationem tamquam obsequium. Conjecerunt in vincula Puthiphar Josephum, & Herodes Baptistam: sed utriusque vinceti fuit dispar eventus: nam Joseph, quia obsequiosè interpretatus est somnia, umbram quamdam falsitatis

Adulatio
audax
placet ty-
ranno.

2. Reg. 16.

1. Reg. 22.
Mendacium
placet
Principi,
displicet
veritas.

præ se ferentia, evasit dominus universi Ægypti: Baptista, quia liberè nudam protulerat veritatem, jugulatus est. *Sine lumbi Luc. 12. vestri præcinchi, & lucernæ ardentes in manibus vestris.* In præcinatione significatur violenta mors, qualem Christus prædixit Petro: *Alius cinget te:* in lucernis significatur Evangelica prædicatio. Cur igitur Christus cum morte violenta jungit Evangelicam prædicationem? Quia omnis qui prædicandæ veritatis munus suscipit, paratus esse debet ad subeundam mortem violentam. Veritatem excipiunt Principes vinculis & gladio, Judæi lapidibus, adulatores alapis.

494 Vidimus in prædictis quomodo ingratitude & tyrannis detestantur veritatem: ex sequentibus nobis compertum erit, quomodo ipsa detestatio pariat supplicium. Gerendo bello devotus, ac deliberatus Achab de sententia pseudoprophetarum, egressus est de Samaria ad expugnandum & capiendum Ramoth: cum verò impiger Benadab in occursum procederet, utriusque exercitus viribus durum prælium commissum est, in quo impius Achab sagittæ unius in incertum excussæ, sed à Deo directæ, & perlata vulnere interijt: *Viv autem quidam tetendit arcum, in incertum sagittam dirigens, & casu percussit Regem Israel.* Et fuit unicus qui in hoc conflictu interijt, juxta prophetiam Michææ: nam fuerat Rex inter omnes ingratos Principes Israelis singulariter unicus ingrati-

Impietatis
supplicium

3. Reg. 22.

ingratitude. Sagitta una fortè excussa confixit, & ejus sanguinem linxere canes eodem loco, quo fuerat lapidatus Naboth. Justè enim tyrannica cupiditas crudeli siti canum punitur. Sic enim Deus punivit mortem innocentis, veram reddidit comminationem Eliæ, & fidem, ac honorem fecit veritati Michææ. Plerumque Deus ad tempus dissimulat cum ingratis, sed nunquam parit. Dissimulavit cum Saule, sed tandem suo eodem gladio confecit. Dissimulavit cū Absalone, sed tribus lanceis illius ingratum cor transfixit. Divina iustitia permittit gloriari malos de triumphis suorum desideriorum, ut in medijs voluptatibus sic acerbius supplicio intercipiat. Quandoque differtur supplicium, sed maiori pena compensatur dilatio, ut evenit Achab, cui cælum necem intulit: ad solum enim spectat Deum ingratitude nis infidelis punitio.

CAPUT XI.

Ingratitudo sceptri Hebræi fuit malum contagiosum.

§. PRIMUS.

Impietas parentum transit ad filios sicut hereditas.

Filij impij
a parentibus impij.

495 **I**nterfecto Achab, successit sceptro Ochozias, ejus filius primogenitus, æquè ægrotus corpore & anima: nam parentum impietas morbos fe-

cerat immedicabiles. Ab impijs parentibus, in ipsorum supplicium & opprobrium nascuntur filij: siquidem cum sanguine impietatem, & mores hæreditarios accipiunt. *Pete a me quod vis.* Horribatur Herodes filiam Herodiadis ad petendum quod voluisset in saltari onis præmium: cum verò illa inquireret voluntatem matris, à qua intellexit velle caput Baptistæ, Herodi post consultam matrem respondit: *Volo ut protinus des mihi in disco caput Joannis Baptistæ.* Cur non dixit matrem suam velle? Si voluntas erat matris, dixit suam? *Volo ut des.* Quia voluntas parentum est etiam filiorum: non se gereret filiam Herodiadis, si cū ea non conspirasset in eadem tyrannidè. Sectantur filij in omnibus parentum vestigia & mores. Quando Joseph voluit fratres suos de furto convincere, iussit includi pateram suam in sacco Benjamin: *Scyphum meum pones in ore sacci junioris.* Cur non in saccis aliorum? Quia alij erant filij Liæ, Benjamin filius Rachel, quæ surripuerat simulacra parentis sui Laban: *Furata est idola patris sui.* Ut igitur Joseph facilius persuaderet furtum, voluit ut imponeretur filio illius matris, quæ olim in simile delictum inciderat.

496. Misit Ochozias qui de eisdem sanitate consulere Idolum Beelzebub. Tam altas egerat diabolus radices in corde Principum Israelis, ut vellent etiam reperire veritatem in totius mendacij fonte ac parente. Con-

Mar. 6.

Voluntas
patrum
est filiorum

Gen. 41.

Gen. 31.

4. Reg. 1.

Consilia
diaboli
placent
maius Regibus.

Fl 4 sulta